

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/188/2022
Identifikačné číslo spisu:	7818201538
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7818201538.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu S. R. A., narodeného XX. D. XXXX, O., T. A., zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Vnenčákovou, Rožňava, Čučmianska dlhá 7, proti žalovanej R. D. A., narodenej XX. D. XXXX, I., K. X, zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Ďurajovou, Rožňava, Námestie 1. mája 11, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn 10C/15/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. februára 2022 sp. zn. 9Co/102/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. januára 2020 sp. zn. 10C/15/2018 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo strán sporu (ďalej aj „BSM“) ako rozvedených manželov tak, že z vecí patriacich do masy BSM prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu pozemky v katastrálnom území I. vedené v registri „C“ katastra nehnuteľností ako parc. č. 5008/17 - trávnatý porast o výmere 593 m², parc. č. 5008/20 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 408 m², parc. č. 5008/25 - trvalý trávny porast o výmere 111 m² a parc. č. 5008/30 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 99 m² a rodinný dom súp. č. XXXX stojaci na parcele č. 5008/30, zapísané na liste vlastníctva č. XXXX (ďalej aj „nehnuteľnosti“), vo všeobecnej hodnote 128.000 eur a osobné motorové vozidlo značky A. A., EČV: I. XXXBH, v zostatkovej hodnote 4.500 eur a tiež záväzok voči veriteľovi L., D..T., P. zo spoločného hypotekárneho úveru č. 1854852762 so zostatkom 7.897,51 eura a do vlastníctva žalovanej prikázal v rozhodnutí konkrétne určené hnutelné veci v zostatkovej hodnote 1.620 eur s tým, že na vyrovnanie podielu z BSM uložil žalobcovi povinnosť žalovanej zaplatiť 58.496,28 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku; sporovým stranám uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok 4.440,22 eura a rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Rozsudok právne odôvodnil ustanoveniami § 143, § 143a, § 148, § 149 a § 150 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“).

2. Súd prvej inštancie rozhodnutie vecne odôvodnil tým, že BSM strán sporu zaniklo 13. augusta 2015 nadobudnutím právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Rožňava z 9. septembra 2014 sp. zn. 43C/108/2013 o rozvode manželstva a vyporiadanie vykonal podľa zásad stanovených v § 150 OZ. Nezistil dôvody pripúšťajúce určenie nerovnakých podielov. Vychádzal z toho, že obidvaja manželia sa starali o rodinu a zaslúžili sa o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Žalobca preukázal, že disponuje finančnými prostriedkami na vyplatenie žalovanej za jej spoluvlastnícky podiel. Žalovaná spoločný rodinný dom užíva, úver však nespláca a podľa súdu nie je predpoklad, že by niekedy v budúcnosti mala možnosť predmetný úver splácať. K návrhu žalovanej zohľadniť vynaloženie jej finančných prostriedkov získaných dedením (5.000 eur) a darovaním (1.000 eur) na spoločný majetok, ako aj splácanie rôznych úverov, ktoré vykonala do rozvodu manželstva, neprihliadol, jednak preto, že ich nepreukázala, ako aj preto, že k splácaniu úverov malo dôjsť ešte počas trvania manželstva a existencie BSM. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil ustanoveniami § 262 ods. 1 a § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Dôvody hodné osobitného zreteľa videl v samotnom konaní a prihliadol na to, ako si sporové strany plnili procesné povinnosti.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolania obidvoch sporových strán rozsudkom z 23. februára 2022 sp. zn. 9Co/102/2020 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a BSM vyporiadal tak, že z vecí patriacich do masy BSM prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu nehnuteľnosti vo všeobecnej hodnote 143.000 eur, osobné motorové vozidlo zn. A. A., EČV: I. XXX P. v zostatkovej hodnote 4.500 eur a zostatok spoločného záväzku voči veriteľovi L., D..T., z hypotekárneho úveru č. 1854852762 k právoplatnosti rozvodu vo výške 13.887,44 eura, aktuálne 5.038,38 eura a do výlučného vlastníctva žalovanej prikázal hnuťelné veci tvoriace zariadenie domu v zostatkovej hodnote 1.620 eur s tým, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanej na peňažné vyrovnanie 65.996,18 eura do 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Stránam sporu náhradu trov konania nepriznal a rozhodol, že štát nemá právo na náhradu trov konania. Odvolanie proti výroku o súdnom poplatku odmietol.

4. Odvolací súd považoval za opodstatnené len odvolanie žalovanej vo vzťahu k stanoveniu hodnoty vecí patriacich do BSM, ktorú bolo treba určiť ku dňu vyporiadania, v dôsledku čoho napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil. Inak sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorý odôvodnil zvolený spôsob vyporiadania, pričom reagoval na všetky podstatné námietky žalovanej proti žalobcom navrhnutému spôsobu vyporiadania. K zásadnej námietke žalovanej, že nevyhovelo jej návrhu na prikázanie spoločných nehnuteľností do podielového spoluvlastníctva strán a k stanoveniu hodnoty nehnuteľnosti uviedol, že žalovaná v spore hodnoverným spôsobom nepreukázala, že má, resp. že v primeranej lehote bude mať prostriedky na vyporiadanie podielu žalobcu, ktorý naopak solventnosť preukázal. Návrh žalovanej na vyporiadanie BSM prikázaním nehnuteľností do podielového spoluvlastníctva odvolací súd nepovažoval za vhodné riešenie preto, že nehnuteľnosti užíva len žalovaná a spoločnú hypotéku spláca aj po rozvode len žalobca. Aj keď podľa judikatúry je možné BSM, do ktorého patrí aj rodinný dom, výnimočne vyporiadať tak, že sa takéto rodinný dom prikáže do podielového spoluvlastníctva bývalých manželov (R 76/1970), podľa odvolacieho súdu v prejednávanej veci neboli dané výnimočné okolnosti. Pre žalobcu by takéto vyporiadanie nebolo spravodlivé, nakoľko každý z rozvedených manželov má právo pri vyporiadaní ich BSM zo spoločného majetku dostať v zásade rovnakú hodnotu, prípadne jej finančnú protihodnotu, čo by v tomto prípade nebolo naplnené a bol by podielovým spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností len formálne. Žalobca nechcel zotrvať v žiadnom spoluvlastníckom vzťahu so žalovanou, prikázanie nehnuteľností do podielového spoluvlastníctva strán by vyvolávalo ďalšie spory medzi nimi a toto riešenie by tak nebolo konečným. Ak žalobca preukázal, že disponuje dostatkom finančných prostriedkov na vyplatenie vyrovnacieho podielu žalovanej a aj na úhradu pohľadávok záložného veriteľa zabezpečených záložnými právami znižujúcimi hodnotu vyporiadaných nehnuteľností, neboli dané výnimočné dôvody, ktoré by takéto riešenie opodstatňovali.

5. Odvolací súd poukázal na to, že pri vyporiadaní BSM neprichádza do úvahy použitie analógie s dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, pre ktoré súd nezruší a nevyporiada podielové spoluvlastníctvo (§

141 ods. 2 OZ), ktorej aplikovania sa žalovaná odvolávala z dôvodu bytových potrieb spoločného plnoletého zdravotne postihnutého syna, nakoľko BSM zaniká rozvodom manželstva a ak už zaniklo, je nevyhnutné vysporiadať ho rozhodnutím súdu, ak sa rozvedení manželia na vyporiadaní nedohodnú. V zmysle ustanovenia § 150 OZ pri vyporiadaní BSM súd nemôže prihliadať na potreby plnoletých detí. Obranu žalovanej, že ich zdravotne postihnutý plnoletý syn sa v rodinnom dome cíti bezpečne, preto vyhodnotil ako právne irelevantnú. K ďalším žalovanou predloženým dôkazom stručne uviedol, že trestné oznámenie nepreukazuje protiprávne konanie žalobcu voči nej a samotná táto skutočnosť je pre rozhodnutie vo veci bez právneho významu a nemôže mať za následok disparitu podielov bývalých manželov pri vyporiadaní ich BSM. Ako právne nedôvodné vyhodnotil aj námietky žalovanej týkajúce sa nadštandardných príjmov žalobcu, ktoré nedal do BSM, napriek tomu, že zo zákona do BSM patrili, jeho drahých zahraničných dovoleniek a jednorazového vyrovnania S. B. v roku 2010, pretože tieto nepreukázala (okrem jednorazového vyrovnania z S. B.), a tak nebolo zrejmé ako bolo s nimi naložené a či existovali aj v čase zániku BSM. Na platby žalovanej, či už žalobcovi alebo tretím osobám vynaložené do rozvodu manželstva, ktoré pri vyporiadaní žiadala zohľadniť vo svoj prospech, odvolací súd neprihliadol, keďže boli vynaložené zo spoločného majetku hoci už oddelene žijúcich manželov, a teda išlo o výdavky z masy BSM. Postup súdu prvej inštancie, ktorý tieto platby nekompenzoval s tými, čo žalobca po rozvode manželstva zo svojho výlučného majetku vynaložil na splácanie spoločného dlhu bývalých manželov, vyhodnotil ako správny. Keďže vynaloženie finančných prostriedkov žalovanej nadobudnuté darom a dedením na spoločný majetok žalobca poprel a žalovaná ho nepreukázala, podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie nepochybil ani vtedy, ak na tieto nepreukázané tvrdenia žalovanej o použití vlastných prostriedkov pri vyporiadaní BSM neprihliadol.

6. Odvolací súd doplnil aj bez výslovného návrhu strán dokazovanie dopĺňujúcim znaleckým posudkom znalca S.. E. E. č. 191/2021 z 1. decembra 2021. Podľa záverov tohto znaleckého posudku všeobecná hodnota oceňovaných nehnuteľností v BSM v čase rozhodovania odvolacieho súdu bola podstatne vyššia (143.000 eur), než aká táto bola v čase rozhodovania súdu prvej inštancie (128.000 eur). Napriek tomu, že žalovaná závery znalca o cene nehnuteľnosti a znalcom určenú hodnotu predmetnej nehnuteľnosti porovnávala s inzerovanou predajnou cenou podľa nej menej hodnotných nehnuteľností (158.000 eur, 216.000 eur), než sú nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom vyporiadania, svoje námietky voči postupu znalca a proti záverom jeho posudku č. 191/2021 z 1. decembra 2021 nepodporila žiadnym relevantným dôkazom, napr. znaleckým posudkom alebo odborným vyjadrením iného znalca z daného odboru. Odvolací súd preto nemal dôvod na vyhovieť návrhu žalovanej na doplnenie dokazovania kontrolným znaleckým posudkom, nakoľko nebola hodnoverne spochybnená správnosť záverov znalca v dopĺňujúcom znaleckom posudku o všeobecnej hodnote predmetných nehnuteľností a pri rozhodovaní vychádzal zo všeobecnej hodnoty predmetnej nehnuteľnosti ako ju určil znalec, t.j. 143.000 eur.

7. Keďže odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal z inej všeobecnej hodnoty vyporiadavaných nehnuteľností než súd prvej inštancie, nanovo určil aj výšku peňažného vyrovnania, ktoré patrí žalovanej z vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva rozvedených manželov. Z hodnoty masy BSM 149.120 eur (143.000 eur nehnuteľností, 4.500 eur osobné motorové vozidlo, 1.620 eur zariadenie domu) prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu veci v celkovej hodnote 147.500 eur (nehnuteľnosti, motorové vozidlo) a povinnosť splácať spoločný dlh rozvedených manželov, ktorý bol ku dňu právoplatnosti rozvodu manželstva 13.887,44 eura a peňažné vyrovnanie podielu žalovanej z vyporiadania BSM určil na 65.996,18 eura.

8. Rozhodnutie o nepriznaní nároku na náhradu trov konania stranám sporu odvolací súd odôvodnil právne ustanoveniami § 396 ods. 1 a ods. 2, § 262 ods. 1 a § 257 CSP a vecne výnimočnosťou konania o vyporiadaní BSM ako tzv. iudicium duplex, v ktorom každá zo strán má postavenie tak žalobcu, ako aj žalovaného, pričom obidve strany majú záujem na vyporiadaní ich zaniknutého BSM. Z týchto dôvodov stranám sporu náhradu trov konania nepriznal. O trovách štátu, ktoré boli vynaložené na znalečné, odvolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 2 CSP, za použitia analógie legis podľa ustanovenia čl. 4 ods. 1 CSP v spojení s § 257 CSP tak, že štát nemá právo na náhradu trov konania. Odvolanie proti rozhodnutiu o poplatkovej povinnosti žalovaného ako procesne neprípustné (§ 357 CSP

a contrario) podľa ustanovenia § 386 písm. c) CSP odmietol.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP pre porušenie práva na spravodlivý proces a podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP pre nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Navrhla zmeniť rozsudok odvolacieho súdu tak, že nehnuteľnosti budú prikázané do podielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovanej, osobné motorové vozidlo bude prikázané do výlučného vlastníctva žalobcu a hnutel'né veci tvoriace zariadenie domu budú prikázané do jej výlučného vlastníctva s tým, že pohľadávka veriteľa L.P., D..T., z hypotekárneho úveru sa nevyporiada, pretože v čase podania dovolania bola uhradená, že stranám bude uložené spoločne a nerozdielne zaplatiť súdom vyrubený súdny poplatok a dovolateľke bude priznaný nárok na náhradu trov konania. Požiadala o odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu, pretože bez neho by došlo k ujme, ktorú by ako starobná dôchodkyňa neunesla zdravotne a ani finančne, je vystavená strate bývania, sú ohrozené jej životné istoty, ktoré roky budovala a z finančného vyrovnania BSM nie je schopná si zabezpečiť dôstojné bývanie.

10. Dovolateľka namietala, že odvolací súd ako aj súd prvej inštancie jej znemožnili uskutočňovať jej patriace procesné práva predovšetkým tým, že odôvodnenia ich rozhodnutí sú nepreskúmateľné, nakoľko nedávajú odpoveď na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s jej názorom, že v danom prípade sú výnimočné okolnosti, pre ktoré je dôvodné prikázanie nehnuteľností patriacich do BSM do podielového spoluvlastníctva strán sporu, ďalej nevykonaním dôkazu majúceho vplyv na objektivnosť a zákonnosť rozhodnutia, určením všeobecnej ceny nehnuteľnosti v rozpore so znaleckými posudkami a nesprávnym posúdením výšky náhrady za majetok jedného z manželov vložený do spoločného majetku.

11. Nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia podľa dovolateľky spočívala v tom, že odvolací súd neposudzoval možnosť vyporiadania BSM prikázaním nehnuteľnosti v BSM do podielového spoluvlastníctva rozvedených manželov a nezohľadnil výnimočné okolnosti posudzovaného prípadu, dané tým, že tento spôsob vyporiadania BSM umožní v prípadnom nasledujúcom konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva zrušenie a vyporiadanie takéhoto spoluvlastníctva aj nariadením predaja a rozdelením výťažku. Poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej len „NS ČR“) zo 14. apríla 2009 sp. zn. 22Cdo 2597/2006 (podľa ktorého je súdna prax jednotná v tom, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, do ktorého patrí tiež rodinný dom môže byť podľa okolností prípadu vysporiadané výnimočne aj tým spôsobom, že súd prikáže rodinný dom do podielového spoluvlastníctva účastníkov) aj na ďalšie rozhodnutie NS ČR z 5. mája 2014 sp. zn. 22Cdo 1256/2013 (podľa ktorého v prípade, ak žiadny z účastníkov nemá prostriedky na vyrovanie podielu pripúšťa judikatúra prikázanie domu do podielového spoluvlastníctva s tým, že výnimočnosť takéhoto postupu znamená len to, že preň musí byť daný zvláštny dôvod, ktorým je nezáujem účastníkov o dom a neschopnosť podiel vyplatiť). Rozhodnutiu odvolacieho súdu vytkla, že nezohľadnil výnimočné dôvody danej veci spočívajúce v tom, že dovolateľka pracuje niekoľko desiatok kilometrov od miesta trvalého pobytu, keď ju len životná situácia donútila ísť za prácou niekoľko desiatok kilometrov a žalobca slobodne opustil nehnuteľnosť a nemá o ňu záujem. Jej situácia sa zmenila, ona sa vrátila domov a je poberateľkou dôchodku a opatrovateľkou invalidného syna, ktorý potrebuje bezpečný domov. Zdôraznila, že nedisponuje inou nehnuteľnosťou a ani prípadná výplata žalobcom jej na kúpu adekvátneho bývania nepostačuje, čo odvolací súd pri svojom rozhodnutí neskúmal.

12. Dovolateľka považovala za nedostatočné aj odôvodnenie ocenenia nehnuteľností patriacich do BSM. Konštatovala, že súd vykonal v odvolacom konaní dokazovanie doplnením pôvodného znaleckého posudku na určenie všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti ku dňu podania znaleckého posudku, t.j. ku dňu jeho vyporiadania. Mal tak k dispozícii 2 znalecké posudky vyhotovené jedným znalcom (pôvodný znalecký posudok č. 68/2019 z 3. októbra 2019 a znalecký posudok č. 191 zo 7. decembra 2021). Namietala vecné vady dopĺňujúceho znaleckého posudku, ktoré vyžadujú odborný prieskum, čo nie je v schopnostiach súdu. Uviedla, že namietala vecnú správnosť obidvoch posudkov a rozpor nielen medzi cenou 128.000 eur uvedenou v prvom z nich (v ktorom znalec neocení celú nehnuteľnosťou, keďže neocení oporný kamenný múr a spevnenú plochu za rodinným domom) a cenou v dopĺňujúcom

posudku, ako aj to, že stanovenie všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti podľa doplnku k pôvodnému znaleckému posudku na 143.000 eur nezodpovedá aktuálnej trhovej cene nehnuteľnosti, keďže znalec neobjektivoval a nezohľadňoval faktory metódy polohovej diferenciácie dané situáciou na trhu s nehnuteľnosťami v danom mieste a čase. Odvolací súd nereagoval a nezohľadnil námietky proti nezákonnosti, nepresvedčivosti a nepreskúmateľnosti znaleckého posudku a napriek ním si osvojil závery spochybneného znaleckého posudku. Nevykonanie dôkazu navrhovaného stranou (kontrolného znaleckého posudku), hoci tento mal preukazovať medzi stranami spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná či dokonca rozhodujúca, znemožňuje strane uskutočňovať jej procesné práva. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutie odvolacieho súdu namietala aj pri ocenení nehnuteľností patriacich do BSM ako podstatnej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie vo veci.

13. V dovolaní ďalej dovolateľka namietla, že rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení jej práva na úhradu toho, čo zo svojho vynaložila na spoločný majetok, keď navrhovala zohľadniť, že 5.000 eur získaných dedením a 1.000 eur darom od rodičov boli investované do spoločného domu. Odvolaciemu súdu vytkla, že sa nevysporiadala s konkrétnymi dôkazmi a to oznámením o priznaní jednorazového vyrovnania z S. B. T. žalobcovi, výpisom z bankového účtu o poukazovaní finančných prostriedkov na účet žalobcu, návrhom na priznanie výživného, trestným oznámením na žalobcu podaným na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Rožňava, dokladmi o splácaní spoločného úveru do rozvodu manželstva a ani so skutočnosťou, že ona po tom čo žalobca opustil spoločnú domácnosť v roku 2010 sama uhrádzala všetky poplatky súvisiace s domom.

14. Žalobca navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť. Mal za to, že odvolací súd správne vyhodnotil neexistenciu dôvodov na prikázanie nehnuteľnosti do podielového spoluvlastníctva strán sporu a poukázal na to, že v takomto prípade by bol len formálnym spoluvlastníkom a takýto spôsob vyporiadania by voči nemu nebol spravodlivý. K návrhu dovolateľky, aby záväzok voči veriteľovi L., D.T., z hypotekárneho úveru nebol vyporiadany (pre jeho splatenie) uviedol, že toto tvrdenie nie je pravdivé. Tento záväzok nebol splnený, hypotéku splácal od roku 2015 sám (viac ako 10.000 eur), hoci v dome nebyval. Argumenty žalovanej uvádzané k námietkam o nedostatočnom odôvodnení rozsudku a k oceneniu nehnuteľnosti nepovažoval za dostatočné pre prípustnosť dovolania. V dovolaní nie je uvedený žiaden dôkaz, že tržová hodnota obdobných nehnuteľností je vyššia. Žalovaná nespochybnila závery znaleckého posudku č. 191/2021 a do rozhodnutia odvolacieho súdu nepredložila súdu žiaden dôkaz, ktorý by ich spochybnilo.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je treba odmietnuť.

16. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

17. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky

poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

19. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018 - bod 26, 5Cdo/57/2019 - body 9 a 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

20. Medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením tohto práva strany sporu na jednej strane a nesplnením povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o dôvodoch rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci riadnych i mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, tak takáto vada zakladá aj prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

21. V konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na tom, aby odôvodnenie rozhodnutia bolo úplné, výstižné a presvedčivé. V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

22. Z obsahu dovolania v danej veci vyplýva, že dovolateľka namietala nedostatok dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu, k čomu poukazovala najmä na to, že súd sa nezaoberal jej podstatnými tvrdeniami o tom, že vo veci boli dané mimoriadne okolnosti odôvodňujúce prikázanie nehnuteľností do podielového spoluvlastníctva strán, že sa dostatočne nevysporiadal s jej námietkami proti určeniu ceny nehnuteľností na základe dopĺňujúceho znaleckého posudku a že neuvádza dôvody, pre ktoré neprihliadol na jej požiadavku na náhradu toho, čo z vlastného vynaložila na spoločný majetok.

23. V posudzovanom prípade podľa dovolacieho súdu obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku podrobne popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlil, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdil, citoval ustanovenia právnych noriem, ktoré na zistené aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Odôvodnenie jeho rozhodnutia tak spĺňa požiadavky stanovené § 393 CSP. Je z neho zrejmé, prečo nepovažoval žalovanou uvádzané okolnosti za dôvody pre prikázanie

nehnuteľností do podielového spoluvlastníctva. Poukázal na to, že takáto možnosť, ktorú pripúšťa judikatúra (R 76/1970), aj vzhľadom na postoj žalobcu, neprichádzala do úvahy. V odôvodnení zdôraznil, že prikázanie nehnuteľností do podielového spoluvlastníctva v situácii, keď žalobca nemá záujem zotrvať so žalovanou v spoluvlastníckom vzťahu a má prostriedky na vyplatenie podielu žalovanej a aj úhradu hypotéky, by bolo pre neho nespravodlivé, a viedlo by k ďalšiemu sporu. Odvolací súd uviedol, že nakoľko žalobca v dome nebýva a ostala by tam bývať len žalovaná, ktorá by zrejme aj naďalej hypotéku viaznucu na rodinnom dome nesplácala, nebolo by zabezpečené právo žalobcu na riadne vyporiadanie BSM a bol by spoluvlastníkom len formálne, bez možnosti dom reálne využívať, resp. dostať za spoluvlastníctvo domu primeranú finančnú náhradu. Odvolací súd sa vyjadril aj k ďalším argumentom žalovanej v prospech prikázania nehnuteľností do podielového spoluvlastníctva najmä týkajúce sa ich syna, na ktoré v zmysle ustanovenia § 150 OZ neprihliadal.

24. K námietke žalovanej, že z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nie je zrejmé, prečo pri vyporiadavaní BSM neprihliadol na to, čo zo svojho vynaložila na spoločný majetok, ako aj na príjmy žalobcu, ktoré podľa nej nevzniesol do BSM, dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa v ňom podľa jeho názoru vyrovnal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovanej, keď poukázal na to, že vynaloženie vlastných prostriedkov na spoločný majetok, či už z dedenia alebo darovania, nepreukázala. Pripojil, že zánik spoločnej domácnosti manželov nemá za následok aj zánik BSM, a preto okrem toho, že žalobkyňa nadštandardné príjmy žalobcu a jeho drahé dovolenky nepreukázala, nepreukázala ani to, že takéto príjmy (rovnako aj príjem z výplaty od S. B.) boli súčasťou BSM ešte aj v čase jeho zániku, a teda boli majetkom, ktorý bol (mal byť) predmetom vyporiadania.

25. V posudzovanom prípade obsah spisu podľa názoru dovolacieho súdu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP ani pri zisťovaní ceny nehnuteľností na základe posudku znalca S.. E. E.. Odvolací súd v rozsudku k dôvodom, pre ktoré nenariadil vykonanie kontrolného znaleckého posudku na ocenenie nehnuteľností dostatočne presvedčivo uviedol, prečo námietky žalovanej podporené dvomi inzerátmi na predaj domov v danom mieste s inzerovanou cenou vyššou ako bola cena zistená znalcom S.. E. v doplňujúcom znaleckom posudku, nepovažoval za spôsobilé spochybniť odborné závery znalca. Zdôraznil, že odborný záver znalca bolo namieste spochybňovať opäť len dôkazom, ktorý by sa zaoberal odbornými závermi, t.j. znaleckým posudkom alebo odborným vyjadrením, ktoré by opodstatnilo námietky žalovanej proti záverom znalca S.. E.T.D. v jeho doplňujúcom znaleckom posudku. Žalovaná však takéto dôkazy nepredložila, a preto odvolací súd vykonanie kontrolného znaleckého posudku nenariadil. V odôvodnení tento postup pri zisťovaní podstatných skutkových okolností dokazovaním v spore odvolací súd v odôvodnení dostatočne a presvedčivo odôvodnil.

26. Na dovolacie argumenty žalovanej dovolací súd na doplnenie uvádza, že za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalovaná sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnila, a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi súdov vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí nesúhlasí a nestotožnil sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred súdom úspešná, teda aby sa súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97, či II. ÚS 251/03). Věcná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

27. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku vyporiadal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovanej a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na

všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, ako a z akých dôvodov rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľka sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie podľa jej predstáv. V tejto časti preto nešlo dovolanie považovať za prípustné a toto bolo zrelé na odmietnutie podľa § 447 písm. f) CSP.

28. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

29. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých je podľa § 421 ods. 1 CSP možné podať dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie.

30. Nevyhnutným predpokladom, aby odvolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na odvolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

31. V danej veci žalovaná odôvodnila dovolanie aj tým, že odvolací súd nesprávne právne posúdil právnu otázku tzv. vnosov oddeleného majetku do vecí patriacich do BSM, ktorých úhradu mala právo požadovať. Z námietok dovolateľky však vyplýva, že ide o otázku skutkovú. Dovolateľka nesprávne právne posúdenie veci odôvodňuje spochybnením skutkových zistení o vynaložení vlastných prostriedkov na spoločný majetok, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že táto v dovolaní nastolená otázka, ktorá má skutkovú (nie právnu) povahu, nemôže byť relevantná z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a odôvodňovať dovolanie nesprávnym vyriešením právnej otázky.

32. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

33. Zisťovanie, či žalovaná vložila do spoločného majetku prostriedky získané darom a dedením podľa jej tvrdení a preukazovania týchto skutočností je otázkou skutkovou a jej riešenie a zodpovedanie jednoznačne vychádza zo skutkových zistení a je výsledkom vykonaného dokazovania a jeho hodnotenia. Dovolateľka tým, že sa nestotožňuje so závermi odvolacieho súdu, že nepreukázala svoj vklad z osobného majetku do majetku v BSM v podstate spochybňuje jeho skutkové závery.

34. Odôvodnenie dovolania podaného pre nesprávne právne posúdenie veci a samotná polemika

dovolateľky s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu nie je vymedzením právnej otázky tak, ako to predpokladá ustanovenie § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri právnom posúdení veci však rieši právne otázky, nie skutkové, preto nemožno dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu, ktorých riešenie predchádzalo riešeniu právnych otázok.

35. Dovolateľka v dovolaní nevymedzila konkrétnu právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, a preto nejde o prípustné dovolanie podľa tohto ustanovenia CSP. Nesprávnym zistením skutkového stavu, prípadne len samou polemikou s odôvodnením rozhodnutím súdu nie je podľa CSP možné vymedziť dovolací dôvod, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci. Uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom (nie otázok skutkových). Podľa dovolacieho súdu takáto argumentácia v dovolaní dovolateľky absentuje. Dovolateľka sa de facto dovolaním domáha opätovného právneho posúdenia ňou tvrdeného skutkového stavu v jej prospech a tieto jej tvrdenia nemožno považovať za vymedzenie právnej otázky zákonom spôsobom. Dovolateľkou naformulovaná otázka je skutkovou otázkou, ktorej posúdenie vždy závisí od konkrétnych okolností prípadu.

36. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že (ani) na podklade dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP nemožno uskutočniť meritorný dovolací prieskum, aj v tomto prípade bol daný dôvod odmietnutia dovolania podľa § 447 písm. f) CSP, a preto o dovolaní žalovanej rozhodol spôsobom uvedeným v prvej vete výroku tohto svojho uznesenia.

37. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

38. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.